

Sygn. akt I PK 371/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa D.M.
przeciwko Ś. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 października 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w G.
z dnia 4 sierpnia 2016 r., sygn. akt VIII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 4 sierpnia 2016 r., sygn. akt VIII Pa (...) Sąd Okręgowy w G. w sprawie z powództwa D.M. przeciwko Ś. Sp. z o.o. w G. o przywrócenie do pracy na skutek apelacji powoda w części dotyczących kosztów postępowania zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w G. z 11 lutego 2016 r., sygn. akt VI P (...), którym Sąd oddalił powództwo, zaś w pozostałym zakresie oddalił powództwo.

Sąd drugiej instancji podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy.

Powód był zatrudniony u pozwanej na podstawie umowy o pracę zawartej na

czas nieokreślony, ostatnio na stanowisku dyrektora/pełnomocnika zarządu do spraw unijnych. Zarządzeniem prezesa pozwanej spółki z dnia 30 lipca 2014 r. został wprowadzony nowy schemat organizacyjny, w którym nie znalazło się stanowisko pracy powoda.

W dniu 31 lipca 2014 r. w siedzibie pozwanej spółki odbyło się spotkanie prezesa G.N. z powodem. Wcześniej G.N. polecił pracownikowi J.B. sporządzenie pisma o wypowiedzeniu powodowi umowy o pracę z powodu likwidacji stanowiska pracy. W czasie spotkania G.N. poinformował powoda, że z uwagi na zmiany organizacyjne spółki, zmniejszenie przychodów i zmniejszenie liczby prowadzonych projektów, jest zmuszony wypowiedzieć mu umowę o pracę. G.N. próbował wręczyć powodowi pismo zawierające oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy o pracę. Powód odmówił przyjęcia dokumentu, bowiem nie mógł zapoznać się z jego treścią z powodu braku okularów. Następnie powód wyszedł z gabinetu G.N. do sekretariatu. G.N. wyszedł za powodem, prosząc go, aby zapoznał się treścią wypowiedzenia umowy o pracę. Powód ponownie powiedział, że nie ma okularów i nie może zapoznać się z treścią pisma. Następnie powód podpisał listę obecności oraz listę potwierdzającą zapoznanie się z nowym schematem organizacyjnym i opuścił zakład pracy. Powód ani na spotkaniu z prezesem G.N., ani w sekretariacie nie zgłaszał żadnych dolegliwości.

W piśmie zawierającym oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy o pracę było także pouczenie o prawie i terminie do wniesienia odwołania do sądu pracy.

W dniu 2 sierpnia 2014 r. została sporządzona notatka służbowa z przebiegu zdarzenia z dnia 31 lipca 2014 r. Nadto pozwana wysłała powodowi listem poleconym oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy o pracę. Korespondencja została zwrócona z uwagi na niepodjęcie jej przez powoda.

Dnia 2 września 2014 r. prezes G.N. udzielił powodowi zaległego urlopu wypoczynkowego, zobowiązał do rozliczenia się z powierzonego mienia i poinformował o terminie wysłania świadectwa pracy.

Pracodawca posiadał wiedzę o problemach zdrowotnych powoda, który przeszedł udar mózgu w 2011 r. i leczy się kardiologicznie oraz okulistycznie.

Sąd Okręgowy oddalając apelację powoda w zakresie przekraczającym zarzuty dotyczące zasądzenia od powoda kosztów postępowania wskazał, że Sąd

Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie stanu faktycznego, przeprowadził niezbędne postępowanie dowodowe, a następnie dokonał prawidłowej oceny materiału dowodowego zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego oraz wyciągnął właściwe wnioski, które legły u podstaw wydania zaskarżonego wyroku.

W ocenie Sądu drugiej instancji prezes G.N. poinformował powoda dnia 31 lipca 2014 r., że wręcza mu pismo zawierające oświadczenie woli o rozwiązaniu umowy o pracę z zachowaniem okresu wypowiedzenia. Powód odmówił przyjęcia pisma. W związku z tym Sąd pierwszej instancji prawidłowo przyjął, że pracodawca skutecznie złożył powodowi wypowiedzenie umowy o pracę. Dnia 31 lipca 2014 r. powód miał realną możliwość zapoznania się z treścią pisma zawierającego oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy o pracę. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że nie wystąpiły przeszkody, uniemożliwiające powodowi zapoznanie się z treścią pisma zawierającego oświadczenie woli o wypowiedzeniu umowy o pracę, np. powód nie skarżył się na zły stan zdrowia.

Sąd odwoławczy zauważył, że powód podnosił, że nie mógł odebrać od pracodawcy pisma dnia 31 lipca 2014 r., bowiem nie posiadał przy sobie okularów, a tym samym nie mógł się zapoznać z jego treścią, Sąd Rejonowy ustalił jednak, że powód nie używał w pracy okularów, a nadto dnia 31 lipca 2014 r. potrafił podpisać się na liście obecności i liście potwierdzającej zapoznanie się z nowym schematem organizacyjnym zakładu pracy. Zdaniem Sądu Okręgowego brak okularów nie zwalniał powoda z obowiązku odebrania pisma dotyczącego wypowiedzenia umowy o pracę.

Dalej Sąd drugiej instancji zauważył, że jeżeli przyjąć twierdzenia powoda za zasadne, że dnia 31 lipca 2014 r. nie mógł zapoznać się treścią pisma dotyczącego wypowiedzenia umowy o pracę z powodu braku okularów, a następnie złego samopoczucia i konieczności skorzystania z pomocy medycznej, to na pewno powód mógł zapoznać się z treścią pisma najpóźniej dnia 1 sierpnia 2014 r. Z oświadczenia powoda złożonego na rozprawie apelacyjnej oraz z ewidencji czasu pracy wynika, że dnia 1 sierpnia 2014 r. powód był aktywny zawodowo. W związku z tym można przyjąć, że gdyby powód odebrał pismo dnia 31 lipca 2014 r., to najpóźniej dnia 1 sierpnia 2014 r. mógł zapoznać się z jego treścią w tym z

pouczeniu o prawie i terminie do wniesienia odwołania do sądu pracy.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył w części oddalającej apelację skargą kasacyjną powód. Skargę oparto na zarzucie naruszenia przepisów prawa materialnego.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na przyczynach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 oraz 4 k.p.c. Wskazano, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które dotyczy ustalenia w jakiej formie można pracownikowi wypowiedzieć umowę o pracę i od którego momentu rozpoczyna bieg termin wynikający z art. 264 § 1 i 2 k.p.

Ponadto wskazano, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem w sprawie w sposób oczywiście nieprawidłowy wyłożono oraz zastosowano prawo. Ustalony stan faktyczny jednoznacznie wskazuje na konieczność uwzględnienia skargi opartej na wskazanej w nim podstawie, ponieważ nie tylko zgłoszony zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia. Naruszenie przepisów prawa materialnego, w szczególności naruszenie art. 264 § 1 k.p. (przez jego niewłaściwe zastosowanie) do ustalonego stanu faktycznego i uznanie, że powód wniósł odwołanie od wypowiedzenia umowy po upływie terminu uznając, że pismo wypowiedzające umowę o pracę zostało mu doręczone, w sytuacji w której oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o:

1. wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania uwagi na brak spełnienia ustawowych przesłanek określonych przepisami art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. i 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.;

z ostrożności procesowej wniósł również o:

2. oddalenie skargi kasacyjnej;

ponadto, wniósł o:

3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) oraz skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 czy 4 k.p.c.

W pierwszej kolejności należy zauważyć, że skarga kasacyjna obarczona jest istotnym błędem. Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określone w przepisach art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. wykluczają się wzajemnie, gdyż skarga kasacyjna nie może być uznana za oczywiście uzasadnioną, jeżeli o występowaniu tej przesłanki miałoby świadczyć naruszenie przepisów prawa, których wykładnia nasuwa tak duże wątpliwości, że konieczne jest ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy w ramach sformułowanego w tej sprawie zagadnienia prawnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 lutego 2014 r., III UK 107/13, LEX nr 1648630; postanowienie Sądu Najwyższego z 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355; postanowienie Sądu Najwyższego z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903). Tymczasem skarżący wskazuje na występowanie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego wykładni art. 264 § 1 i 2 k.p., a jednocześnie

podnosi, że w tym zakresie Sąd Okręgowy dopuścił się oczywistego naruszenia tych przepisów, błędnie określając termin początku biegu przedawnienia, o którym mowa w tych przepisach. Zatem te dwie przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wzajemnie się wykluczają.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. W świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego dotyczącego przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne polega na sformułowaniu samego zagadnienia wraz ze wskazaniem konkretnego przepisu prawa, na tle którego to zagadnienie występuje oraz wskazaniu argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen prawnych, w tym także na sformułowaniu własnego stanowiska przez skarżącego. Wywód ten powinien być zbliżony do tego, jaki jest przyjęty przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Analogicznie należy traktować wymogi konstrukcyjne samego zagadnienia prawnego, formułowanego w ramach przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. oraz jego związek ze sprawą i skargą kasacyjną, która miałaby zostać rozpoznana przez Sąd Najwyższy. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, LEX nr 52571), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., III CZP 66/02, LEX nr 57240; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, LEX nr 77033 i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08, LEX nr 478179) i pozostawać w związku z rozpoznawaną sprawą, co oznacza, że sformułowane zagadnienie prawne musi mieć wpływ na rozstrzygnięcie danej sprawy

(postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, LEX nr 864002; z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, LEX nr 560504), a w końcu, dotyczyć zagadnienia budzącego rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości.

W skardze kasacyjnej nie wykazano jednak istnienia jakiegokolwiek zagadnienia prawnego. Skarżący wskazywał, że zagadnienie prawne dotyczy ustalenia w jakiej formie można pracownikowi wypowiedzieć umowę o pracę i od którego momentu rozpoczyna bieg termin wynikający z art. 264 § 1 i 2 k.p. Należy jednak zauważyć, że pierwsza ze wskazanych kwestii została wprost uregulowana w art. 30 § 3 k.p., który stanowi, że oświadczenie każdej ze stron o wypowiedzeniu lub rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia powinno nastąpić na piśmie. Nie ma zatem potrzeby udzielenia odpowiedzi na zagadnienie, które zostało wprost i jasno uregulowane w przepisach prawa. Również kwestia początku biegu terminów, o których mowa w art. 264 § 1 i 2 k.p. została uregulowana w tych przepisach, które wskazują, że terminy te biegną od dnia doręczenia pisma wypowiadającego umowę o pracę. Kwestia ta doczekała się także bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego, który stwierdził, że do złożenia oświadczenia woli pracodawcy o rozwiązaniu umowy o pracę bez wypowiedzenia ma zastosowanie art. 61 § 1 zdanie pierwsze k.c. w związku z art. 300 k.p. Oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest więc złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Dopóki zatem oświadczenie nie zostanie złożone, dopóty stosunek pracy trwa i nie może być mowy o rozpoczęciu biegu terminu wskazanego w art. 264 § 1 i 2 k.p. (por. wyrok Sądu Najwyższego z 7 grudnia 2012 r., II PK 120/12, LEX nr 1284746; postanowienie Sądu Najwyższego z 23 maja 2012 r., I PK 30/12, LEX nr 1675300). Skarżący nie wykazał, aby była potrzeba zmiany dotychczasowego orzecznictwa lub jego uzupełnienia.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia

2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

W skardze kasacyjnej nie wykazano, aby była ona rzeczywiście oczywiście uzasadniona. Twierdzenia skarżącego o rzekomych uchybieniach Sądu drugiej instancji mają charakter wyłącznie polemiczny ze stanowiskiem Sądów *meriti* i stanowią próbę przeforsowania przez skarżącego jego własnej wizji stanu faktycznego niniejszej sprawy, która kłóci się ze stanem faktycznym ustalonym przez Sądy, którym związany jest Sąd Najwyższy. Należy również zauważyć, że utrwalony w orzecznictwie Sądu Najwyższego jest pogląd, zgodnie z którym pracownik, który bez usprawiedliwionych przyczyn odmówił przyjęcia pisma wypowiadającego mu umowę o pracę, zgodnie z wymogami Kodeksu pracy, nie może domagać się przywrócenia terminu do wniesienia odwołania do sądu pracy ani powołać się na to, że pracodawca nie poinformował go o możliwości, terminie i trybie odwołania (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 marca 2004 r., I PK 429/03, M.Prawn. 2005 nr 4, s. 213; wyrok Sądu Najwyższego z 18 kwietnia 2011 r., III PK 56/10, LEX nr 949031). Właśnie taką sytuację stwierdziły w przedmiotowej sprawie Sądy, w związku z czym prawidłowo zastosowały art. 264 § 1 k.p.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie zawarte w pkt 2 ma swoją podstawę w art. 98 § 1 k.p.c. w związku z § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

as